

Ռաֆֆի

Սեր

Փափկիկ կուսին շիկահեր
Գունատվեցան վարդ թշեր,
Նա հալվո՛ւմ էր, մաշվո՛ւմ էր,
Նա քուն չուներ ողջ գիշեր:

Նորա դեմքը չէր ժպտում,
Նա տխուր էր և տրտում,
Կարծես սիրո բոցերը
Բորբոքվում էին սրտում:

Դադարեցավ այն անուշ
Երգի ձայնը միշտ քնքուշ,
Խաղն ու պարը թվում էր
Նորա աչքին ծակող փուշ:

Մի օր խիստ վաղ-առավոտ
Մական եկավ նորա մոտ,
Ընկերուհու տեսությանը
Նա շատ օրով էր կարոտ:

Չարհուրելով այն աղջիկ
Տեսավ ընկերը գեղեցիկ,
Բայց թառամած և տխուր
Էր նոքա դեմք քնքշիկ:

Ինչո՞ւ այդպես, էլ ի՞նչ կա,
Մաշվում ես դու, Անիշկա,
Ինչո՞ւ այդպես դու լուռ ես,
Քո երեսին գույն չըկա:

Ասա՛, ի՞նչ է քո դարդը,
Չըլի՞ սիրո կախարդը՝
Տվեց քեզի հոտ քաշել
Ձեռքի դյութական վարդը...

Ասա՛, ասա՛, սիրական,
Ինչ է սրտիդ առարկան,
Կարեկցաբար հարց արեց
Նորանից սիրուն Մական:

Քաղցր ժպտելով Անիշկա՝
(Այնպես քաղցր էլ ի՞նչ կա...)
Ասաց յուր ընկերուհուն՝
Սիրահարված եմ, Մակա...

Ուրախացավ օրհորդ,
Երբ գաղտնիքին եղավ հաղորդ,
Եվ գրկելով նրան կոչեց՝
Սիրահարված ես, դո՞րդ:

Ուղիղ է, քո արևը...
Ասա՛, խնդրեմ, ո՞ւմ վերա,
Ասա՛, քո հոգուն մատաղ,
Ասա՛, ասա՛, ո՞վ է նա:

Չէ՞ կարելի, Մակա ջան,
Բացվիլ մինչ այդ աստիճան,
Ես ինքս էլ չըգիտեմ
Սիրույս սկիզբն ու վախճան...

Չըկարացավ խեղճ Մական
Համբերությունը սանձել,
Սկսեց նոր հարցերով
Ընկերուհուն թախանձել.

Դու բա՛ց արա, իմ ջանիկ,
Փակած սրտիդ խոր կնիք.
Ինչո՞ւ ես քեզ համարձակ
Ասում եմ միշտ գաղտնիք:

Ինչպե՞ս ասեմ, Մակա ջան,
Նա չէ սիրուն սիրեկան.
Կրժիժաղես ինձ վերա:
Պատասխանեց Անիչկան:

Մի՛ ամաչի, պարզն ասա՛,
Թե սիրել եմ մի փեսա.
Մի՞թե փեսա ընտրելը
Աղջկա համա միշտ պա՞ս Ի:

Անիչկան եղավ խոստովան,
Մի ծերուկի էր հավան,
Նա հարուստ էր, չին ուներ,
Ուներ գյուղեր և ավան:

Թուլացավ ծիծաղելուց
Երբ նա լսեց այդ գրույց,
Երգիծական խոսքերով
Մական նորան դարձրուց՝

Լա՛վ է, լա՛վ է, Անիչկա,
Թո՛ղ լույս լինի քո աչքը,
Ես նախանձվում եմ բախտիդ,
Դու սիրել ես... հնար չըկա...

Իսկ Անիշկան սառնությամբ,
Այդ սուր կատակի փոխան,
Յուր անկեղծ ընկերուհուն՝
Այդպես տվեց պատասխան՝

Մինը սիրում է մանիշակ,
Մյուսը՝ վարդը անուշակ,
Բայց ես փուշն եմ սիրում,
Այդպես է իմ կոշտ ճաշակ...

Բայց Մական, ընդունելով
Ավելի ծանր կերպարան,
Ցավակցական խոսքերով
Խրատում էր նա նորան.

Այդ ցնորք է խեղճ աղջիկ,
Կը փռչմանես, իմ ջանիկ,
Դու այն փտած ծերուկով
Չես լինի գոհ, երջանիկ:

Այդ ի՞նչ խելք է, ի՞նչ ճաշակ,
Մեռելի հետ ի՞նչ ախորժակ
Կապել կյանքդ դեռահաս,
Քամել դարդի դառը բաժակ:

Այդ պսակ չէ, այդ բա՛նտ է,
Չէ՞ որ նա միշտ հիվանդ է,
Էսօր, էգուց՝ ո՞վ գիտե,
Նա յուր հոգին կավանդե:

Բերնումը չունի ատամ,
Լուծված են՝ ձեռք, ողջ անդամ...
Թե որ նա շուտ կըմեռնի,
Բոլորն ասածուն փառք կըտան:

Ի՞նչ է քեզի հրապուրում,
Զոհվելուդ ես համբերում,
Չէ՞ այն հրեշ կմախքեն
Մահվան հոտ է միշտ բուրում:

Ափսոս չէ՞ սիրուն մեխակ
Փնջել փուշի հետը խակ,
Ընտրե՞ քեզ ջահիլ տղա,
Դու վարդ լինես, նա՝ տխրակ:

Ուշադրությամբ լսում էր
Այդ խոսքերն Անիչկան,
Նա ժպտելով ընկերին
Ասաց՝ Մակա, սիրական:

Ճշմարիտ է քո խրատ,
Այո՛ քուրիկ հարազատ,
Լավ է սիրել ջեհիլին,
Վարել կյանք՝ թարմ, ազատ:

Բայց ես ունեմ նպատակ...
(Խոր գաղտնիք կա նորա տակ),
Գիտեմ, խիստ դժվար բան է
Կյանքի հետ խաղալ կատակ:

Պսակվում եմ ես նորա
Միայն փողերու վերա,
Գիտեմ սիրել չեմ կարող
Այլանդակված այն ծերը:

Շա՛տ եմ սիրում ես, Մակա,
Նորա ոսկու քսակը,
Այն ինձ համար բաց կանե
Ամուսնական պսակը...

Շա՛տ են սիրում, Մակա ջան,
Նորա օրդեն, աստիճան,
Իշխանուհի կոչվելուն՝
Ձո՛հ լինելն է միշտ արժան:

Նորա փողով, իմ քույրիկ,
Կըլինեն գո՛հ, երջանիկ,
Մի՛ նախատիր ինձ, Մակա,
Արժե՛ սիրել այդ ծերիկ...

Արժե՛ լինել սիրահար,
Կրել թավիշ և գոհար,
Եվ ձեռքումը միշտ բռնել
Ճոխ, թանկագին հովահար:

Այդ խորհրդից, Մակա ջան,
Ես չեմ լինի փոշիման,
Ցանկալի է բազմաթիվ
Աղախնի տալ հրաման:

Ունենալ՝ տան կարգուսարք,
Սիրուն ծառայք, շքեղ կառք,
Եվ շոայլաբար վայելել՝
Քաղցրիկ կյանք և ճոխ փառք...

Դիմել կրուժոկ, թատրոն,
Ուրախությանց կենտրոն,
Ամեն կողմից քեզ նայեն
Սիրուն տղերք և պարոն...

Լինել թագուհի Թիֆլիսին,
Դիմել մոդնի մագագին,
Ամեն օր մի նոր շիկ տալ
Նոր մոդայով Փարիզին...

Դե՛, ինձ ասա՛, ի՞նչն է վատ,
Բալ-մասկարադ, տանցովատ,
Ով որ դոքա չէ՛ սիրում
Վայրենի է, անհավատ:

Նորա խոսքը կտրելով
Մական ասաց՝ Անիչկա,
Աշխարհումս առանց փող
Իրավ, վայելչություն չըկա:

Բայց քեզ պետք է ամուսին,
Լա՛վ մտածիր այդ մասին,
Ջեհիլ, առողջ մի տղա,
Սեր վայելեք միասին...

Պատասխանեց Անիչկան՝
Ազնիվ քույր իմ սիրական,
Միթե դու չե՞ս իմանում
Գաղտնիքն աղջկան...

Միթե դու չե՞ս իմանում
Աշխարհի չարն ու բարին,
Միթե դու չե՞ս ճաշակել
Պտուղն արգելված ծառին...

Ես կունենամ, իմ հրեշտակ,
Իմ ժառանգն և զավակ,
Որպես անբախտ մի խեղճ մայր,
Չեմ մնա ազգիս նշավակ:

Եվ իմ այրը ծերուկ
Կառնե որդիս յուր գրկուկ,
Եվ ալիքին ճնշելով,
Կասե՛ «Միրելիդ իմ ձագուկ...

Կըզա մի օր բարի հյուր՝
Մահ...: Կըպահանջե ավանդ յուր,
Եվ իմ այրիկն անգուման
Շնորհ կըտանե խոր գերեզման:

Անթվելի հարստություն,
Կահ-կարասիք և մեծ տուն,
Ինձ և իմ գավակներին՝
Կը մնան ժառանգություն:

Հասկացա՞ր դու, իմ հրեշտակ,
Սրտիս խորին նպատակ.
Քանի՜ մեծ արտոնություն
Տալիս է ինձ այդ պսակ...

Հասկացա... ասաց Մական,
Հիմար սիրույդ առարկան,
Որին, անխիղճ, զոհում ես
Մի այդպիսի զոհ պատվական...